(ב) **והאידנא לא עבדינן הכי.** אלא כתבינן שטר מאוחר סתמא דלא כתיב איחכינהו וכתבנוהו וכתבינן תברא עלייהו בשעת פרעון וכתבינן זמן בשובר ולא כתבינן ליה סתמא ולאוכרא דרבי יוסי לא חיישינן: **להגך דכתבי אקנייאתא.** כותבי שטר מתנה שאין כתוב בהן אחריות ולא אתי למיטרף מלקוחות אי נמי שטר מכירה שכתב בהן אחריות שדינו לטרוף לקוחות משעת מכירה דעדיס מפקי ליה לקלא בלא שטר כדאמרינן בחזקת הבתים (לעיל דף מא:) אמר רב המוכר שדהו בעדי גובה מנכסים משועבדים וכדמפרש התם [מב.] טעמא מלוה אזבויי קא רמית כו׳ הלכך אי ידעיתון ההוא יומא דאקניתון ביה מן הנותן מתנה או מוכר מכירה כתבו עכשיו אותו היום שנתנה המתנה והמכירה דאיכא למיחש שמא אחרי כן נתנה לאחר שלא כדין. (פסק) ודוקא שטרי אקנייתא אבל שטרי הלואה שיש בו אחריות לא יכתוב אלא יום שעומד בו עכשיו דא״כ הוה ליה מוקדם ופסול דאתי למיטרף לקוחות מזמן הכתוב בשטר שלא כדין דלעולם אין לקוחות משועבדים לשום אדם כל זמן שלא נכתב שטר עד שיקחו מן הלוה קרקעות אחר שנכתב השטר המשעבד נכסיו הלכך אי כתבי יומא שנעשית ההלואה בשטר זה פסול הוא דאתי למיטרף לקוחות שלקחו בין ההלואה לכתיבת השטר והם לא נשתעבדו עד לאחר כתיבת השטר דעדיס החתומים על השטר אינהו מפקי ליה לקלא כדאמרי׳ לענין הלואה בחזקת הבתים [סט] ולקוחות שלקחו אחרי כן אינהו הוא דאפסידו אנפשייהו אבל מקמי כתיבת השטר שפיר זבון ואפילו נכתב ביום ונחתם בלילה חשבינן ליה מוקדם ופסול דהא לא אשתעבוד לקוחות אלא מיום חתימה ואילך ואיהו אתי למיטרף מיום כתיבתו שלא כדין והכי תנן בהמביא גט (גיטין דף יח.) נכתב ביום ונחתם בלילה פסול ורבי שמעון מכשיר שהיה ר׳ שמעון אומר כל הגיטין שנכתבו ביום ונחתמו בלילה פסולין חוץ מגיטי נשים והתם [יח.] מפרש טעמא לענין גיטי נשים מיהו לענין שאר שטרות לכ״ע פסולין (ג): פסק אפס רבינו חננאל פירש דהא דרבה בר שילא שמעינן מינה דשטרא דכתיב בההוא יומא דקנו מיניה ובתר כמה יומי אסהידו עליה הנהו סהדי קמאי שפיר דמי מדקאמר אי ידעיתו יומא דאקניתו כתבו יומא ואף על גב דחתמי עליה האידנא שפיר דמי דלא אשכחן דבעו חתימת ההוא יומא אלא גט בלבד דתנן בגט נכתב ביום ונחתם בלילה פסול וכן הלכה הוא כך פר״ח. אך לא יתכן אלא כמו שפירשתי וכדפי׳ מתניתין דגיטין: **כי יתביהו בשילו.** ואתם כותבין שם אותה העיר בשטרי מכירה או שטרי הלואה או שטרי מתנה או זכרון עדות כתבו בתוך השטר מקום שאתם יושבים שם בשעת כתיבה כלומר במקום פלוני כתבנו הך מה שראינו במקום פלוני: **בהיני.** מקום: **האי מאן דנקיט.** מלוה דנקיט שטר מלוה בר מאה זוזי ואמר להם כתבו לי תרי בני חמשים שכשיפרע לי הלוה חמשים זוזי אקרע שטרא של חמשים ולא יהיה צריך לכתוב שובר לא כתבינן שלא מדעת הלוה: **מ״ט עבוד רבנן מילתא.** שתקנו שלא ישתנה שטרו מכמות שהיה דניחא ליה כו׳: **כי היכי דליכוף ולפרעיה.** כשיפרענו לוה למלוה חלי חובו יכופנו מלוה לפרוע לו השאר כי ידאג הלוה פן יפסיד שובדו ויתבעהו מלוה כל חובו: **כי היכי דליפגום שטרו.** כשיפרע חמשים זוז הרי נמצא שטר שביד מלוה פגום ותנן (כתובות דף פז.) הפוגמת כתובתה לא תפרע אלא בשבועה וה״ה לכל השטרות כדאמרי׳ במסכת שבועות וכי מה בין זה לפוגם שטרו כו׳ בפ׳ שבועת הדיינין (דף מא.): **כי היכי דלא ליפגום שטרו.** אך כשיפרענו חמשים זוז יחזיר לו שטר של חמשים ונשאר בידו שטר של חמשים שני שלם: **אמר רב אשי האי מאן דנקט שטר.** מלוה בר מאה זוזי ואמר להו לספרי כתובו חד בר חמשים מההוא זמן ראשון שהרי פרע לי המותר וקרעו שטר זה לא כתבינן ליה שטר אחרינא לא מזמן ראשון וכל שכן מזמן זה של יום כתיבה ואילך שמא שטר פרוע הוא זה ויש לו שובר אלוה עליו ויוציא המלוה עליו שטר של חמשים ויאמר חוב אחר הוא זה שהלויתי לך פעם אחרת: **מתני׳ הרי עשיר אומר נעני אני.** ואפי׳ למאן דאמר בפרק קמא (לעיל דף יג.) דאית דינא דגוד או אגוד שאני הכא דגוד איכא אגוד ליכא והכי מתרץ לה התם [סט:]: **קח לך עבדיס.** דבההיא חזקה שהניחו אביו יהיה לעולם ולא יניחו לו להרבות ולהביא בני אדם במרחץ אלא מבני ביתו: **אינן יכולין להוציא שטר חוב זה על זה.** שיכול הלה לטעון שטר זה שבידך אני החזרתיו לך כשהחזרת לי ממון שלוית בו ממני: **ולא אחר יכול להוציא.** על אחד מהם דכל חד מני מדחי ליה אגל חבירו אא״כ יש עדים בדבר שמעידין זה לזה מזה אבל מן השטר אין יכולין להביא ראיה: **נמצא נאחד בין שטרותיו כו׳.** בגמ׳ [קעג.] פריך עלה מרישא ומפרש לה שפיר: **הילד יעשו.** אם רוצים לגוות זה מזה או מאיש אחר או לקנות קרקע: **ישנשו.** אבי אביו ויכתוב יוסף בן שמעון בן יעקב וזה יכתוב יוסף בן שמעון בן נפתלי: **משולשים.** ששמותיהן ושמות אביהן ושמות אבי אביהן שוין: **יכתבו סימן.** יוסף בן שמעון שהוא גוץ או לבן או גיחור לזה מיוסף בן שמעון שהוא ארוך או שחור: **ואם היו** (ד). סימניהן שוין: **יכתבו כהן.** אם אחד מהן כהן יכתבו יוסף כהן לזה מיוסף ישראל: **גמ׳ ההוא שטרא דנפק** (ה) **לבי דינא דרב הונא.** והיה מוחזק בו אדם אחד שהיה טוען פלוני בן פלוני הכתוב בזה השטר כתבו וחתמו ומסרו לי לפי שהלויתיו כך וכך ממון וכדתנן מתניתין בפירקין (דף קעה:) הוציא עליו כתב ידו שהוא חייב לו גובה מנכסים בני חורין ואת שמי לא הוצרך לכתוב שהרי מסרו לי וכתב לי ממך כלומר ממי שמוחזק בשטר: אמר

אי ידעיתו יומא דאקניתו ביה כתובו. בשטרי אקנייתא דוקא אבל בהלואות לא מיירי[א] כך פירש רשב״ם ואומר ר״י דלא שנא במכר לא שנא במתנה מיירי דאפילו בשטרי מקח וממכר משכחת לה כגון דכתבי מדעת[ה] עדים דללקוחות ליכא הכא פסידא כלל דיש קול למקח וממכר[ו] וליכא למיחש למידי: **כתבו בשילי.** היינו שילי קרובות זו לזו להכי נקט להו שאפילו בשתי עיירות קרובות זו לזו כתבו על שם העיר שתעמדו בה בשעת כתיבה[ב] וגם היו רגילין תדיר להיות בהיני ושילי והכי אמרינן בגילה (דף כה: ע״ש) הוי מכתבי[ו] לה בשבתא דריגלא משילי להיני ומהיני לשילי:

עבידו ליה תרי שטרי כו׳ **מאי טעמא כו׳.** תימה אמאי לא קאמר דפרוע הוא כדאמר רב אשי בסמוך ואומר ר״י דהכא מיירי אפי׳ ידעינן שאינו פרוע: מיגן

והא האידנא דלא קעבדינן הכי אמר ליה רבנן תקוני תקיני מאן דעביד עביד מאן דלא עביד איהו הוא דאפסיד אנפשיה אמר להו[ו] רבא בר רב שילא להנהו כתבי שטרא אקנייאתא כי כתביתו שטרי אקנייאתא[א] אי ידעיתו יומא דקניתו ביה כתבו ואי לא כתבו יומא דקיימיתו ביה כי היכי דלא מתחזי כשקרא[ז] אמר להו רב לספריה וכן אמר להו רב הונא לספריה[ח] כי קיימיתו בשילי כתבו בשילי ואע״ג דמסירן לכו מילי בהיני כי קיימיתו בהיני כתבו בהיני ואף על גב דמסירן לכו מילי בשילי[ט] אמר רבא[י] האי מאן דנקיט שטרא בר מאה זוזי ואמר שויה ניהלי תרי בני חמשין חמשין לא משוינן להו מאי טעמא עבדו רבנן מילתא דניחא ליה למלוה וניחא ליה ללוה ניחא ליה למלוה כדי שיכוף לפורעו וניחא ללוה כי היכי דניפגום שטריה ואמר רבא[ר] האי מאן דנקיט תרי שטרי בני חמשין חמשין ואמר שוינהו ניהלי חד בר מאה לא משוינן ליה עבוד רבנן מילתא דניחא ליה למלוה וניחא ליה ללוה ניחא ליה למלוה כי היכי דלא ניפגום שטריה וניחא ליה ללוה כדי שלא יכוף לפורעו אמר רב אשי[ת] האי מאן דנקיט שטרא בר מאה זוזי ואמר שוונהי ניהלי חד בר חמשין לא משוינא ליה מ״ט אמרינן האי מיפרע פרעיה ואמר ליה הב לי שטראי ואמר ליה אירכם לי וכתיב ליה תברא ומפיק ליה האי ואמר ליה האי אחרינא הוא: **מתני׳**[ב] שני אחין אחד עני ואחד עשיר והניח להן אביהן מרחץ ובית הבד עשאן לשכר השכר לאמצע עשאן לעצמו הרי העשיר אומר לעני קח לך עבדים וירחצו במרחץ קח לך זיתים ובא ועשה בבית הבד[ג] שנים שהיו בעיר אחת שם אחד יוסף בן שמעון ושם אחר יוסף בן שמעון אין יכולין להוציא שטר חוב זה על זה[ד] ולא אחר יכול להוציא עליהן שטר חוב[ה] נמצא לאחד בין שטרותיו שטרו של יוסף בן שמעון פרוע שטרות שניהן פרועין כיצד יעשו ישלשו ואם היו משולשין יכתבו סימן ואם היו מסומנין[ו] יכתבו כהן: **גמ׳** ההוא שטרא דנפק[ז] לבי דינא דרב הונא דהוה כתיב ביה אני פלוני בר פלוני לויתי מנה ממך אמר

אבל בהלואות לא מיירי כך פירש רשב״ם ואומר ר״י דלא שנא במכר לא שנא במתנה מיירי דאפילו בשטרי מקח וממכר משכחת לה כגון דכתבי מדעת עדים דללקוחות ליכא הכא פסידא כלל דיש קול למקח וממכר וליכא למיחש למידי.

בשילי. שתקנו שלא ישתנה שטרו מכמות שהיה דניחא ליה כו׳.

כי היכי דליכוף ולפרעיה. כשיפרענו לוה למלוה חלי חובו יכופנו מלוה לפרוע לו השאר כי ידאג הלוה פן יפסיד שובדו ויתבעהו מלוה כל חובו.

כי היכי דליפגום שטרו. כשיפרע חמשים זוז הרי נמצא שטר שביד מלוה פגום ותנן (כתובות דף פז.) הפוגמת כתובתה לא תפרע אלא בשבועה וה״ה לכל השטרות כדאמרי׳ במסכת שבועות וכי מה בין זה לפוגם שטרו כו׳ בפ׳ שבועת הדיינין (דף מא.).

כי היכי דלא ליפגום שטרו. אך כשיפרענו חמשים זוז יחזיר לו שטר של חמשים ונשאר בידו שטר של חמשים שני שלם.

אמר רב אשי האי מאן דנקט שטר. מלוה בר מאה זוזי ואמר להו לספרי כתובו חד בר חמשים מההוא זמן ראשון שהרי פרע לי המותר וקרעו שטר זה לא כתבינן ליה שטר אחרינא לא מזמן ראשון וכל שכן מזמן זה של יום כתיבה ואילך שמא שטר פרוע הוא זה ויש לו שובר אלוה עליו ויוציא המלוה עליו שטר של חמשים ויאמר חוב אחר הוא זה שהלויתי לך פעם אחרת.

מתני׳ הרי עשיר אומר נעני אני. (לעיל דף יג.) דאית דינא דגוד או אגוד שאני הכא דגוד איכא אגוד ליכא והכי מתרץ לה התם [סט:]: **קח לך עבדים.** דבההיא חזקה שהניחו אביו יהיה לעולם ולא יניחו לו להרבות ולהביא בני אדם במרחץ אלא מבני ביתו: **אינן יכולין להוציא שטר חוב זה על זה.** שיכול הלה לטעון שטר זה שבידך אני החזרתיו לך כשהחזרת לי ממון שלוית בו ממני: **ולא אחר יכול להוציא.** על אחד מהם דכל חד מני מדחי ליה אגל חבירו אא״כ יש עדים בדבר שמעידין זה לזה מזה אבל מן השטר אין יכולין להביא ראיה: **נמצא נאחד בין שטרותיו כו׳.** בגמ׳ [קעג.] פריך עלה מרישא ומפרש לה שפיר: **הילד יעשו.** אם רוצים לגוות זה מזה או מאיש אחר או לקנות קרקע: **ישנשו.** אבי אביו ויכתוב יוסף בן שמעון בן יעקב וזה יכתוב יוסף בן שמעון בן נפתלי: **משולשים.** ששמותיהן ושמות אביהן ושמות אבי אביהן שוין: **יכתבו סימן.** יוסף בן שמעון שהוא גוץ או לבן או גיחור לזה מיוסף בן שמעון שהוא ארוך או שחור: **ואם היו** (ד). סימניהן שוין: **יכתבו כהן.** אם אחד מהן כהן יכתבו יוסף כהן לזה מיוסף ישראל: **גמ׳ ההוא שטרא דנפק** (ה) **לבי דינא דרב הונא.** והיה מוחזק בו אדם אחד שהיה טוען פלוני בן פלוני הכתוב בזה השטר כתבו וחתמו ומסרו לי לפי שהלויתיו כך וכך ממון וכדתנן מתניתין בפירקין (דף קעה:) הוציא עליו כתב ידו שהוא חייב לו גובה מנכסים בני חורין ואת שמי לא הוצרך לכתוב שהרי מסרו לי וכתב לי ממך כלומר ממי שמוחזק בשטר: אמר

ואמר שויה ניהליה חד בר חמשין. שמוחל החצי: לא משוינן. מאי טעמא דאמר האי לזה פרעיה כוליה ואמר ליה הב לי שטרי שפרעתיך ואמר אירכם כו׳ ואמר ליה הא אחרינא הוא ויערים כדי שלא יכירוהו: **פים׳** עשאן אביהן האי מרחץ ובית הבד לשכר. כדי להשכירן ליטול מהן שכר רחיצה ושכר דריכה יכול העני לכופו לעשיר שישכיר אותם ויחלקו השכר לאמצע: עשאן אביהן לעצמו. ולא להשכירן לאחרים יכול העשיר לכופו לעני שלא להשכירן אלא אומר לו לעני קח לך. כלומר כדרך שאבינו היה עושה לעצמו ולא היה משכיר: אני פלוני בן פלוני לויתי ממך סתם. ולא היה כתוב שמו של מלוה:

מסורת הש״ס

א) נ״מ רנה, ב) גיטין פ. יבמות קנו., ג) רש״מ כי היכי דלא ממחוי כשקלא וטרי היא גי׳ הרי״ף והרא״ש, ד) לעיל יג., ה) [גיטין כד:], ו) ב״מ כ:, ז) [עי׳ תוספות כתובות כד: ד״ה אמנכן], ח) רש״מ ר״ל מדעת שניהם,

גליון הש״ם

תוס׳ ד״ה אי כו׳ וליבא למיחש למידי. ועי׳ סנהדרין דף לג ע״ב תוס׳ ד״ה חיישינן:

הגהות הב״ח

(א) גמ׳ דנפק בבי דינא דרב הונא: (ב) רשב״ם ד״ה והא האידנא דלא עבדינן וכו׳ דלא כתיב בהו איחכינהו: (ג) ד״ה להגך וכו׳ פסק ודוקא שטרי אקנייתא וכו׳ לכ״ע פסולין ע״כ פסק אפס רבינו חננאל: (ד) ד״ה ואם היו מסומנין סימניהן שוין: (ה) ד״ה ההוא וכו׳ בבי דינא: (ו) תוס׳ ד״ה כתבו וכו׳ מכתבי ליה בשבתא:

מוסף רש״י

כי קיימיתו בשילי כו׳. שילי והיני מקומות הן (יבמות קטז.). **כי קיימיתו בהיני.** לכתוב שטר, **כתבו בהיני.** כתבו בתוכו שבהיני נכתב (גיטין פ.). **קח לך עבדים.** שיתממנו אותו וכתוך כו׳, ולא תלי עני למימר ליה קנה תלגי (לעיל יג.). **ולא אחר יכול להוציא עליהן שטר חוב.** דאמר ליה לא אי לויתי ממך אלא חשו לזה אלא בב׳ מקומות רחוקים זה מזה כמהלך יום אחד דאיכא למיחש לשקרא שיאמרו עמנו היה במקום פלוני אלא אפי׳ בב׳ מקומות קרובים מאוד גזרו חכמים. ריטב״א.

מוסף תוספות

א. דמאן דיזיף בציניעא יזיף. ריטב״א. ב. דלא תימא שלא חשו לזה אלא בב׳ מקומות רחוקים זה מזה כמהלך יום אחד דאיכא למיחש לשקרא שיאמרו עמנו היה במקום פלוני אלא אפי׳ בב׳ מקומות קרובים מאוד גזרו חכמים. ריטב״א.

עין משפט נר מצוה

קי׳ א מיי׳ פכ״ג מהל׳ מלוה ולוה הלכה ו סמג עשין לד טוש״ע מ״מ סי׳ מג סעיף יט:

קיא ב מיי׳ פ״ח מהל׳ גירושין הל׳ כח ופכ״ג מהל׳ מלוה ולוה הלכה ו סמג עשין נ וסי׳ לד טוש״ע שם סעי׳ כ וטוש״ע אה״ע סי׳ קכו סעיף ו:

קיב ג ד ה מיי׳ פכ״ג מהל׳ מלוה ולוה הל׳ יח סמג עשין לד טוש״ע מ״מ סי׳ עג:

קיג ו מיי׳ פ״ח מהל׳ סכנים הל׳ ב סמג עשין פב טוש״ע מ״מ סי׳ קעא סעיף ו:

קיד ז מיי׳ פכ״ד מהל׳ מלוה ולוה הלכה ח סמג עשין לד טוש״ע מ״מ סי׳ מט סעיף ז:

קטו ח מיי׳ שם טוש״ע שם סעי׳ ט:

רבינו גרשום

והא האידנא. דעבדינן שטר מאוחר וכתבי תברא ולא כתבי בסתמא אלא כתבי בהו זמן ולא חיישינן: אמר ליה רבנן תקוני תקיני. כנגד הרמאי ולכתוב שובר בסתם מאן דעבד הכי עביד. אין יכול המלוה לחזור ולגבות ממנו כלום ומאן דלא עביד הכי שוברו בסתם אם המלוה רמאי הוא יכול לחזור ולגבות דאיהו דאפסיד אנפשיה דאיבעי ליה למכתב שוברו בסתם כדתתקינו רבנן: כי קיימיתו בשילי. שם מקום ואתם רוצים לכתוב באיזה מקום נכתב השטר כתבו שנכתב בשילי: ואע״ג דמסירן לכו מילי בהיני. כלומר אע״ג דבהיני היתה ההלואה ושם מסרו לכם המעשה שתהיו עדים בדבר ואם לא הספקתם לכתוב שם השטר כתבו שנכתב בשילי ולא בהיני דלא מיחזו כשיקרא וכן כי קיימיתו בהיני כו׳: שטרי אקנייתא. שום שטר שיש בו קנין: ואי לא. דלא בעיתו למכתב מיומא דקיימיתו ותרצו לכוון באומדן דעתא את הקנין ולא ידעיתו בברור אימת הוה ותכתבו בתר אומד מיחזו כשקרא: ניחא ליה למלוה וניחא ליה ללוה. דלא ליהוי אלא חד שטרא דניחא ליה ללוה דליפגום שטרא דמלוה דכיון דלית ליה אלא חד שטר ופרע ממנו חציו נמצא השטר פגום דאין יכול המלוה ליפרע ממנו עוד אלא בשבועה כדתנן הפוגם את שטרו לא נפרע אלא בשבועה: וניחא ליה למלוה. שיהא לו שטר אחד גדול שאם פרע לו הלוה חציו וזה כותב לו שובר על חציו וכיון דיש ביד המלוה עדיין שטרו שלם יכוף הלוה את עצמו וימהר לפרוע לו הכל שמתירא שמא יאבד שוברו ויוציא הלה את שטרו ויאמר שלא פרע לו עדיין כלום: ניחא ליה למלוה דלא ליפגום שטריה. שאם פרע האחד השני לא יפרע ממנו כלום ולא יפגום וגובה ממנו בלא שבועה: וניחא ליה ללוה. הואיל שאין החוב שלו כולו בשטר אחד אם פרע לו האחד מחזיר לו אותו שנפרע כולו ואין בידו אלא שטר אחד שלא נפרע ממנו כלום ואין יכול לכופו ולהפחידו שיתבע ממנו יותר ממה שחייב לו שהרי החזיר לו השטר הפרוע ולא נשאר בידו אלא אותו שעדיין לא פרע ממנו כלום:

מינך אפי' מריש גלותא. לשון שאילה הוא [א] וכן ההיא דאמר רב הונא חיישינן לשני שוירי בכל הגט (גיטין דף כז.) ובשנים אוחזין (ב"מ דף יח: ושם) [ד] [וה"פ] אפי' מריש גלותא שאין רגיל להלוות נאמר אפילו באותו דגבי אי תפיס ביה [ב] אבל רשב"ם אין תופס בו עיקר ואין נראה לר"י מה שמפרש אפילו מריש גלותא שאנו חוששין שמא אדם אחר הלוהו ונפל ממנו ומצאו [ג] לזה מה לי לתלות בריש גלותא אותו אדם אחר ולישנא נמי לא משמע כלל הכי ומה שהקשה למה שפי' דהוה ליה למימר ההוא [ו] [גברא] דנפק מתותי ידיה משמע נראה דלא קשה כלל דלרב הונא הוא מספקא ליה ולרב שאלה היא אומר אם נתחייב אותו כלל דמשמע אפילו מריש גלותא אף על פי שאינו רגיל להלוות [ג] ו כלל אלא ש"מ מינך לא חשיב משמעות והבל הוא ומשום אדם לא יגבוהו [ו] [או לא] [ז]: **עדי מסירה ברתי.** והא [ח] דכתוב ביה היוס לא משום דלריך זמן אלא שאם מתנה בעל פה שום תנאי אם ימות מחולי זה או כשימות שתהא אז מגורשת מעכשיו וכדפסיק לעיל (דף קלו.) כרבי יוסי דאמר זמנו של שטר מוכיח עליו והוי כאומר מהיום אבל היכא דלא מתנה שום דבר לא לריך כלל מהיוס והא דפירש רשב"ם דבעי למיכתב מהיוס משום דבעי אבא שאול ידים מוכיחות אין נראה לר"י (גיטין דף יח.) זמן לא תקנו אלא משום פירות או משום בת אחותו ור' אלעזר לא [הוה] בעי זמן [ט] [כלל] דס"ל עדי מסירה כרתי [ד] כמו שסובר רשב"ם עלמו וגם זהו תימה להוסיף טעם חדש לאבא שאול דבעי היום משום הוכחה: **אבל הכא** ליחוש לנפילה. תימה מאי שייכא הכא פירכא דר"א בהלוחה הוה מלי למימר נהי [ה] נמי דמשמע מההוא גברא כו' מ"מ ליחוש לנפילה ואפילו הוה סובר כר"מ הוה מלי למיפרך הכי ואומר ר"י דהכי פירושה אלמא מהיום מההוא יומא דנפק ביה משמע ה"נ ממך מההוא גברא דנפק מתותי ידיה משמע לומר לכל אדם שימלא בידו כי משמעות חשוב הוא ולא הבל ולילנות וכן משמע שיגבה כל מי שימלא וכן דעת הכתיבה היתה [ה] וכשטרי אקנייתא אתי שפיר שמשעבד עלמו מה שלא לוה עדיין מש"ה שעבד לו אפילו לא יולה לעולם כדאמרי' בשנים אוחזין (ב"מ דף טו:) מלא שטרי הקנאה בשוק יחזירם לבעלים מאי אמרת שמא כתב לגוות ולא לוה הא שעבד ליה נפשיה הלכך לא שייך למיחש לנפילה הכא [ו] ואפילו בלא אקנייתא הוה מלי לאוקומי לפי' ר"ת דהטושא (כתובות דף קב. ד"ה אליבא) דמפרש התם שיכול אדם להשתעבד לחבירו אפילו לא לוה ממנו כגון שיכתוב (ה) השטר אני חייב לך מנה ויכתבנו ויתננו לו לשם כך ופריך דלמא אבא שאול כר' אלעזר ס"ל ולא בעי זמן כו' והיוס משמע יומא [ו] דנפק מבעל הבית [ד] ולא דנפק מב"ד ולא הולרך מהיוס אלא אם התנה אם מתי כדפרישית לעיל אבל הכא ליחוש לנפילה דממך נמי לא משמע אלא [ו] שנתנו לו כי היכי דמהיוס משמע סתם משמעותו משעת הגירושין ולחפות על בת אחותו לא יוכל דהא עדי מסירה לריך וה"ג משמע הכא אותו שנתנו לו דוקא ולא למולאו א"כ איכא למיחש לנפילה ומשני לנפילה לא חיישינן ותחלת שאלה דרב הונא נראה לר"י לפרש כן ממך אפילו מריש גלותא אע"פ שאין רגיל להלוות כלל וגם אפילו אנו ידעינן בבירור שלא הלוהו וגם אין רגילות להקנות לו וליתן לו שטר הקנאה כלל אפ"ה מקנה לו מטעמא דפרישית או לא דשמא אין לנו לתלות אלא באותו שנתנו לו הלכך חיישינן לנפילה דלא קני אם לא מסרו לו ועוד יש לפרש אבל הכא ליחוש לנפילה כלומר לא מיבעיא דלא משמע [ו] ההוא גברא כו' והבל הוא [ח] ואפי' הוה משמע ליחוש לנפילה ומשני לנפילה לא חיישינן [ט] וקושיא ראשונה לא חשש לתרץ משום דכר' אלעזר לא מתוקמא דהא מלריך מהיוס וטעמא שפירשתי למעלה הוא דחוק ולא סבירא ליה לרבה ההוא דיחויא וכן מלינו בשאר מקומות בגמ' שאין חושש לתרץ קושיא ראשונה כלל: **לנפילה** דחד. פירוש (ח) שאין לתלות בנפילה: [י] **ואלא** הא דתניא כו'. לנפילה דחד חיישינן ומתני' בבאין בהרשאה ובריית'א במוליאין זה בלא זה: והכא

אמר רב הונא ממך אפילו מריש גלותא ואפילו משבור מלכא [ו] אמר ליה רב חסדא לרבה פוק עיין בה דלאורתא בעי לה רב הונא מינך נפק דק ואשכח דתניא גט שיש עליו עדים ואין בו זמן אבא שאול אומר [א] אם כתוב בו גרשתיה היום כשר אלמא היום ההוא יומא דנפיק ביה משמע [ב] הכא נמי ממך מההוא גברא דנפיק מתותי ידיה משמע אמר ליה אביי ודלמא אבא שאול סבר כרבי [ג] אליעזר סבירא ליה [ד] דאמר עדי מסירה כרתי אבל הכא ליחוש לנפילה אמר ליה לנפילה לא חיישינן ומנא תימרא דלא חיישינן לנפילה דתנן שנים שהיו בעיר אחת שם אחד יוסף בן שמעון ושם אחר יוסף בן שמעון אינן יכולין להוציא שטר חוב זה על זה ולא אחר יכול להוציא עליהן שטר חוב [ה] הא הם על אחרים יכולין ואמאי ליחוש לנפילה אלא לאו שמע מינה לנפילה לא חיישינן ואביי לנפילה דחד לא חיישינן לנפילה דרבים חיישינן ואלא

אמר רב הונא דעדי מסירה כרתי ה"נ מכשיר ליה בלא זמן משום האי טעמא גופיה כדקתני יש עליו עדים ואין בו זמן בהאי משנה דשלשה גיטין פסולין ועלה קאי ר' אלעזר ואמר אע"פ שאין עליו עדים בהאי שטר שאין בו זמן כשר שאין העדים חותמין על הגט אלא מפני תיקון העולם וה"נ אין כותבין בו זמן אלא מפני תיקון העולם דבת אחותו ופירות כדמפרש בפ' (כל הגט) [המביא תניינא] (שם דף יח.) וכיון שנתנו לה בפני עדים הס יעידו על הזמן ועל הגט. והאי דמלריך אבא שאול לכתוב בו אני היום גירשתיך לאו משום זמן דהא אין זה זמן ולזמן לא חיש כר' אלעזר אלא דבעי אבא שאול ידים מוכיחות דמשעה שקבלה הגט נתגרשה מיד שאם לא נכתב מהיום בגט זה שאין בו זמן מנין לנו שיהיה גט שמא אין בדעתו לגרשה מיד בגט זה עד סוף שנה או שנתייס לאחר קבלתה הלכך בעי אבא שאול שיכתבו היום אחרי שאין זמנו כתוב בו שיוכיח עליו כר' יוסי דאמר (לעיל דף קלו.) זמנו של שטר מוכיח עליו והאי דאמר אבא שאול היינו דכתבינן בגט מן יומא דנן ולעלם: **אבל הכא ליחוש לנפילה.** וכדרב הונא דאמר ממך אפילו מריש גלותא ושמא מאחר נפל ומצאו זה: **הא הן על אחרים מוליאין.** אחד מהן שיש לו שטר על אחר שיגבה ממנו ולא יכול זה לטעון מחבירך נפל ומצאתו ממלינו למדין שמי שמוחזק בשטר יכול לגבות מלוה מאיש אחר הכתוב בתוכו ואע"פ שהשטר אין מוכיח מי המלוה וה"ה לויתי ממך: **ואביי לנפילה דחד לא חיישינן.** כגון שטר שביד יוסף בן שמעון שיש לו על אחד מן השוק דהיינו נפילה דחד ומצילה דחד היכי איתרמי מילתא דמיוסף בן שמעון נפל ויוסף בן שמעון מצאו הלכך לא חיישינן אבל גבי לויתי ממך מנה דהיינו נפילה דרבים שיש לחוש מאיש אחר בעולם נפל ואיש אחר בעולם מצאו כגון זה שמוחזק בו התם ודאי חיישינן ולא יגבה בו (הג"ה. חיישי' לנפילה דיחיד ואשכחו רבים. ע"כ): עיקר הלשון כן הוא **לנפילה דרבים חיישינן.** כלומר שמצאו שום אדם בעולם אבל לשמצאו יחיד יוסף בן שמעון לא חיישינן. ורבינו חננאל פירש ואביי לנפילה דחד ואשכחיה האי דשמיה כשמיה דהאי לא חיישינן שאילו מן האח' נפל היה לועק ומבקש וכיון שלא נעק נתברר כי לזה שמצאו הוא אבל לנפילה דרבים דלא ידעינן מי הוא חיישינן: ואלא

אמר רב הונא דעדי מסירה כרתי ה"נ מכשיר ליה בלא זמן משום האי טעמא גופיה כדקתני יש עליו עדים ואין בו זמן בהאי משנה דשלשה גיטין פסולין ועלה קאי ר' אלעזר ואמר אע"פ שאין עליו עדים בהאי שטר שאין בו זמן כשר שאין העדים חותמין על הגט אלא מפני תיקון העולם וה"נ אין כותבין בו זמן אלא מפני תיקון העולם דבת אחותו ופירות כדמפרש בפ' (כל הגט) [המביא תניינא] (שם דף יח.) וכיון שנתנו לה בפני עדים הס יעידו על הזמן ועל הגט. והאי דמלריך אבא שאול לכתוב בו אני היום גירשתיך לאו משום זמן דהא אין זה זמן ולזמן לא חיש כר' אלעזר אלא דבעי אבא שאול ידים מוכיחות דמשעה שקבלה הגט נתגרשה מיד שאם לא נכתב מהיום בגט זה שאין בו זמן מנין לנו שיהיה גט שמא אין בדעתו לגרשה מיד בגט זה עד סוף שנה או שנתייס לאחר קבלתה הלכך בעי אבא שאול שיכתבו היום אחרי שאין זמנו כתוב בו שיוכיח עליו כר' יוסי דאמר (לעיל דף קלו.) זמנו של שטר מוכיח עליו והאי דאמר אבא שאול היינו דכתבינן בגט מן יומא דנן ולעלם: **אבל הכא ליחוש לנפילה.** וכדרב הונא דאמר ממך אפילו מריש גלותא ושמא מאחר נפל ומצאו זה: **הא הן על אחרים מוליאין.** אחד מהן שיש לו שטר על אחר שיגבה ממנו ולא יכול זה לטעון מחבירך נפל ומצאתו ממלינו למדין שמי שמוחזק בשטר יכול לגבות מלוה מאיש אחר הכתוב בתוכו ואע"פ שהשטר אין מוכיח מי המלוה וה"ה לויתי ממך: **ואביי לנפילה דחד לא חיישינן.** כגון שטר שביד יוסף בן שמעון שיש לו על אחד מן השוק דהיינו נפילה דחד ומצילה דחד היכי איתרמי מילתא דמיוסף בן שמעון נפל ויוסף בן שמעון מצאו הלכך לא חיישינן אבל גבי לויתי ממך מנה דהיינו נפילה דרבים שיש לחוש מאיש אחר בעולם נפל ואיש אחר בעולם מצאו כגון זה שמוחזק בו התם ודאי חיישינן ולא יגבה בו (הג"ה. חיישי' לנפילה דיחיד ואשכחו רבים. ע"כ): עיקר הלשון כן הוא **לנפילה דרבים חיישינן.** כלומר שמצאו שום אדם בעולם אבל לשמצאו יחיד יוסף בן שמעון לא חיישינן. ורבינו חננאל פירש ואביי לנפילה דחד ואשכחיה האי דשמיה כשמיה דהאי לא חיישינן שאילו מן האח' נפל היה לועק ומבקש וכיון שלא נעק נתברר כי לזה שמצאו הוא אבל לנפילה דרבים דלא ידעינן מי הוא חיישינן: ואלא

עין משפט נר מצוה

קטז א מיי' פ"ח מהל' גירושין הלכה כו סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סי' קמז סעיף ז:

קיז ב מיי' פכ"ד מהל' מלוה ולוה הל' ט סמג עשין לד טוש"ע ח"מ סי' נ וסי' קמ סעיף י:

קיח ג מיי' שם וסמג שם טוש"ע ח"מ סי' מט סעיף ז:

רבינו גרשום

אמר רב הונא. אין אדם יכול לגבות בזה השטר כלום שכשמוציאו זה המלוה אע"פ שהוא כתב ידו של לוה אמר הלוה מה אתה מבקש ממני והלא כתבו ממך סתם משמע אפי' מריש גלותא או משאר כל אדם היאך אתה יכול לגבות ממני: פוק עיין ביה. שתמצא ראיה שדומה למעשה: דלאורתא בעי לה רב הונא ממך. שתאמר לו ראיה שדומה למעשה זה: ואין בו זמן כו' אבא שאול אומר אם כתוב בו. אפי' זמן כזה שגירשתיה היום אע"ג דאין יודע איזה יום קאמר כשר הגט אלמא באיזה יום שיבוא הגט לבית דין יש לומר היום משמע ההוא יומא דקא נפיק ביה משמע שבאותו יום גירשה וכשר. הכי נמי ממך משמע מההוא גברא דנפיק שטרא מתותי ידיה משמע דנאמן ולא מצי למימר ממך אפי' משבור מלכא: אמר ליה אביי לרבה דלמא אבא שאול. דאמר דכשר הגט משום ההוא טעמא קאמר דגירשתיה היום סתם כשר דאע"ג דלא ידע' באיזה יום נכתב הגט אלא שידע באיזה יום מסרו לה כשר דס"ל כר' אלעזר דאמר עדי מסירה כרתי: אבל הכא. דכתב ממך ניחוש לנפילה דיכול לומר לו אין אתה המלוה שמא מן המלוה אחר נפל השטר ומצאת אותו: אמר ליה רבה לעולם ראיה שלי [ראיה] ודקא פרכ' ליחוש לנפיל'. לנפילה לא חיישינן: מנא תימרא דלא חיישינן לנפילה דתנן. במתניתין שנים שהיו בעיר אחת [ששמותיהן שוות] שניהן אין יכולין להוציא שטר חוב זה על זה שזה יכול לומר לזה אתה חייב לי וממני נפל השטר ואתה מצאתו אי יכול לומר לו פרעת לי והחזרתי לך השטר: ולא אחר יכול להוציא שטר חוב על אחד מהן. שיכול כל אחד לומר לו איני חייב לך אלא חבירי. נמצא למלוה שטר אחד בין שטרותיו ששטרו של יוסף בן שמעון פרוע אע"ג שיש לו שטר אחר על יוסף בן שמעון שאינו פרוע שטרות שניהן פרועין שכל אחד יכול למימר לו שטר שלי הפרוע: כיצד יעשה אם אחד [רוצה ללוות] מחבירו: ישלשו. יכתוב כל אחד שמו ושם אביו ושם זקנו שמא שמות זקנים אינם שוין ובכן יחקר הדבר: ואם היו משולשין יכתוב לו סימן המשפחה. ואם היה סימנם שוה יכתוב כהן אם אחד מהן כהן יכתוב פלוני כהן. ואם יש באחד מהן סימן אחד או ארוך או גרע או שחור יכתוב אותו סימן. קתני מיהת מתני' ולא אחר יכול להוציא שטר חוב על אחד מהן הא אחד מהן על אחרים יכול להוציא ואמאי ליחוש לנפילה. ולימא ליה לוה לא ממך לויתי אלא מחבירך ונפל ממנו ומצאת אותו וכן נמי נימא לאידך אלא ש"מ מדהן על אחרים יכולין להוציא ולא מצי ליה למימר מחבירך נפל ש"מ דלנפילה לא חיישינן: ואביי משיב לנפילה דחד. כגון מלוה אחד ששמו יוסף בן שמעון לא חיישינן. דמזהיר זהיר ביה והכא ליכא ספיקא אלא דחד גברא בלבד של חבירו ששמו כשמו. אבל לנפילה דרבים היכא דכתב לויתי ממך איכא לספוקי דרבים דלכל חד מעלמא משמע ממך הלכך חייש לנפילה:

מסורת הש"ס

(א) [ב"מ יח: כ: גיטין מז:], ב) [ל"ל אלעזר], ג) [גיטין ט: וש"נ], ד) רש"ל. וגי' רש"א אפי' והוא דבור חדש, ה) רש"א אבל פי' רשב"ם שמופס כו' אין נראה, ו) רש"א, ז) רש"ג, ח) רש"א דאמר כיוס, ט) רש"א, י) רש"א דנפק מידו ולא דנפק לצ"ד, כ) [בת"י הג"ה. אלא הא דתניא כו' א"כ לנפילה הא דתניא ומתניתין בבא בהרשאה ומבריית"א דמוליאין זה על זה ניחא ע"כ] ועיין רש"א,

הגהות הב"ח

(א) רשב"ם ד"ה אמר רב הונא וכו' בדלקמיה ממך: (ב) תוס' ד"ה מינך וכו' ונפל ממנו ומצאו זה דלמה לו לתלות בריש גלותא: (ג) **בא"ד** להלוות כלל כל"ל ותיבת לו נמחק: (ד) ד"ה אבל וכו' נהי דממך משמע מההוא גברא: (ה) **בא"ד** שיכתוב בשטר אני חייב: (ו) **בא"ד** לא משמע אלא אותו שנתנו לו: (ז) **בא"ד** דלא משמע מההוא: (ח) ד"ה לנפילה דחד פירוש כשאין לתלות שנפל אלא מאחד בלבד אין לחלות בנפילה כי היכי מתרמי שמה נפל הס"ד ואח"כ מ"ה לנפילה וכו' דמכל מני אדם:

מוסף רש"י

דאמר עדי מסירה כרתי. דאמר אע"פ שאין עליו עדים אלא שנתנו לה בפני עדים נובה מנכסים משועבדים, שאין העדים חותמים על הגט אלא מפני תיקון העולם, שמא ימותו עדי מסירה או יגלו למדינת הים, אלמא עדי מסירה עיקר (כתובות צד:) ואין לריך לחתום בגט, וכי כתב קרא וכתב אכתיבת גט קלי ולא אחתימת ידי עדים (גיטין ט: וכנ"ל שם בא:) כרתי, משוי ליה ספר כריתות (קדושין מח.).

מוסף תוספות

א. וכך היה מנהגו של רב הונא כשהיה בא לפניו דין שיש להסתפק בו היה שידקדקו בו התלמידים וישאו ויתנו בדבר. שיטמ"ק בשם הרא"ש. ב. דמסתפקא ליה כיון שאין מוכיח מתוכו למי נשתעבד בו אם פסול בכך אם לאו, דשמא מוכיח מתוכו בענין. רשב"ם. ג. ואתא רבה למידק מדאבא שאול, דהא בענין זמן בגיטין ואפי' הכי אכשר אבא שאול בשכתוב בו אני היום גרשתיך, דמוכיח מתוכו חשבינן ליה וכו'. שם. ד. דליכא למיחש משום בת אחותו שהרי האשה תצטרך להביא ראיה עדי מסירה וסתם עדים מכוונים עדותם ומעידים באיזה יום. רביע יונה. ה. ואי משום דלא נתברר כשכתבו למי נתחייב ואין בה ברירה מדאורייתא שאני הכא דכיון שהוא ראוי להתחייב בו לכל אדם ואפי' לכל העולם כאחד אין כאן דין ברירה. ריטב"ם. ו. דהא נמי מעיקרא למאן דנפיק מתותי ידיה נשתעבד. רמב"ן. ז. נ"א: מההוא יומא דמסרה לידה ודאי משמע. שם. ח. [ו]כיון שאינו מוכיח מתוכו של מי הוא פסול. [ו]אבא שאול כר' אלעזר ס"ל דלא בעי מוכיח מתוכו כיון שעדי מסירה כורתין. שם. ט. ולפ"ז היה לו לומר ועוד ליחוש לנפילה. שם. י. [ד]לנפילה דיחיד שיפול מיוסף בן שמעון וימצאנו יוסף בן שמעון אחר ודאי לא חיישינן. תוס' יבמות קטז.